

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу

ПРОГРАМА **і матеріали**

IV Міжнародної науково-практичної конференції
30 березня 2023 року
**“ФІЛОСОФІЯ МОВИ ТА НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ Й ЛІНГВІСТИЦІ”**

КИЇВ – 2023

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Mykhailo Drahomanov State University of Ukraine
Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation

P R O G R A M

and Papers

of Fourth International Scientific and Practical Conference
March 30, 2023

**“LANGUAGE PHILOSOPHY AND NEW TRENDS
IN TRANSLATION AND LINGUISTIC STUDIES”**

KYIV – 2023

Preface

Language use is a remarkable fact about human beings. The role of language as a vehicle of thought enables human thinking to be as complex and varied as it is. With language one can describe the past or speculate about the future and so deliberate and plan in the light of one's beliefs about how things stand. Language enables one to imagine counterfactual objects, events, and states of affairs...

(Simon W. Blackburn).

Human beings do not live in the objective world alone... but are very much at the mercy of the particular language which has become the medium of expression for their society. The worlds in which different societies live are distinct worlds, not merely the same world with different labels attached.

(Edward Sapir).

Translation is not a matter of words only: it is a matter of making intelligible a whole culture.

(Anthony Burgess).

Translators live off the differences between languages, all the while working toward eliminating them.

(Edmond Cary).

The purpose of Fourth International Scientific and Practical Conference "Language Philosophy and New Trends in Translation and Linguistic Studies" is to share professional experience, current research results, and new ideas; develop efficient research projects and curricula; discuss the possibilities and arrange in practice various workshops at the national and international levels.

We are proud to welcome invited speakers, presenters, and listeners. We wish inspiring time to all the participants!

The organizers

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ / ORGANIZING COMMITTEE

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, професор, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Торбін Г.М. – доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Зернецька А.А. – доктор філологічних наук, професор, декан факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Леміш Н.Є. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Матвеева С.А. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Ramunė Kasperė – Dr., Prof., Vice-dean for Research, Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Kaunas University of Technology, Lithuania.

Danuta Stanulewicz – Dr. habil., Ass. Prof., Head of the Section of Glottodidactics and Natural Language Processing, Institute of English and American Studies, University of Gdańsk, Poland.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР / RESPONSIBLE SECRETARY

Ломачевська І.В. – спеціаліст кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу.

Факультет іноземної філології / Faculty of Foreign Philology:

Адреса: вул. Олександра Кониського, 8/14, 6-ий поверх, м. Київ, 01601

Тел.: (044) 486-47-17

e-mail: fif@npu.edu.ua

*Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу/
Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation:*

Тел.: (044) 484-29-99

e-mail: linguoplus@ukr.net

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ / CONFERENCE PROGRAM

Четвер, 30 березня 2023 р. / Thursday, March 30, 2023

10:45-10:55	Registration of Conference Participants (<i>online</i>) https://us02web.zoom.us/j/86011626861?pwd=N25GU3dEWEEwc0w0LzBuWDZ3Vm1kQT09 Meeting ID: 860 1162 6861 Passcode: 468559
10:55-13:30	Plenary Session (<i>online</i>)
10:55-11:00	<u>Opening:</u> Welcome Speech of <i>Alla Zernetska</i> , DSc, Professor, Dean of Foreign Philology Faculty, Mykhailo Drahomanov State University of Ukraine.
11:00-11:20	<u>Academia and ChatGPT: will it Trend to Be a Friend in the End?</u> <i>Ramunė Kasperė</i> – Dr., Professor, Vice-dean for Research, Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Kaunas University of Technology, Lithuania
11:20-11:30	<u>Questions – answers (I)</u>
11:30-11:50	<u>The Adjectives ‘light’ and ‘dark’ in Astrophysical Texts: a Corpus Study</u> <i>Danuta Stanulewicz</i> – Dr. habil., Associate Professor, Head of the Section of Glottodidactics and Natural Language Processing, Institute of English and American Studies, University of Gdańsk, Poland. <i>Konrad Radomyski</i> – MA, doctoral student, University of Gdańsk, Poland.
11:50-12:00	<u>Questions – answers (II)</u>
12:00-12:20	<u>Tropology of Perception from the Cognitive Semantic Perspective: PopSci vs. Intellectual Fiction</u> <i>Olga Vorobyova</i> – DSc, Professor, Department of Theory, Practice and Translation of English, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”.
12:20-12:30	<u>Questions – answers (III)</u>
12:30-12:50	<u>Extremes Meet: What Kind of Opposite Meanings do Translators Produce?</u> <i>Pavlo Shopin</i> – PhD, Assistant Professor, Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation, Mykhailo Drahomanov State University of Ukraine.
12:50-13:00	<u>Questions – answers (IV)</u>
13:00-13:30	Announcement of Translation Contest Winners

13:30-14:30	Coffee & Tea Break
14:30-16:30	<p>Break-out Sessions (<i>online</i>)</p> <p>1. https://us02web.zoom.us/j/82004260761?pwd=SWJlSWlhRZXBCMkovT2NSQkZMNDkzQT09 Meeting ID: 820 0426 0761 Passcode: 581462</p> <p>2. https://us02web.zoom.us/j/85092112012?pwd=TUEwamZDZFNQSjJVMUFocW4zNkYUT09 Meeting ID: 850 9211 2012 Passcode: 668068</p>

Регламент / Time-limit

Доповідь на *пленарному* засіданні / *Plenary* session speech – 20–25 хв./mins

Виступ у *дискусії* / participation in *discussion* – до / upto 3 хв./mins

навчальної лінгвістики, сучасним станом лексикографії тощо), так і практичними завданнями укладання словників (критеріями відбору термінів, інноваційними можливостями лексикографування, уніфікації дефініцій тощо). До переваг цього словника відноситься також і те, що лексикографічна й корпусна термінологія розглядається з урахуванням національних, культурних традицій та особливостей і на тлі широкого міждисциплінарного контексту.

У словнику “A Glossary of Corpus Linguistics” (Baker, 2006) представлено як традиційну, так і сучасну корпусну термінологію, описано важливі корпуси, базові технічні, лінгвістичні терміни, одиниці, пов’язані зі статистичним вимірюванням, комп’ютерним програмуванням, конструюванням і використанням корпусів, прийнятими стандартами.

Висновки. Слід зазначити, що, завдяки потужному, швидкому й плідному розвитку електронних словників, можливостям корпусів, у кінці ХХ й протягом ХХІ століть з’явилася велика кількість як теоретичних розвідок, досліджень в англійській мові, так і словникарських праць, предметом розгляду яких є лексикографічна й корпусна термінологія.

ЛІТЕРАТУРА

Baker, P., Hardie, A. & McEnery, T. (2006). *A Glossary of Corpus Linguistics*. Edinburgh. 192 p.

Hartmann, R.R.K., James, G. (2002). *Dictionary of Lexicography*. L.; N.Y., 2002. 193 p.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЛЮДИНИ В ОБСЯЗІ ПЕРЦЕПТИВНИХ НОМІНАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ, ПОЛЬСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Деменчук О. В.

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри романо-германської філології
Рівненський державний гуманітарний університет*

Зумовленість категоризації перцептивних об’єктів чинником вибору певної пізнавальної (просторово-часової) позиції суб’єкта спостереження визначає

спосіб концептуалізації таких об'єктів у перспективі певного гносеологічного ракурсу.

Мета розвідки – схарактеризувати особливості мовної концептуалізації соціального простору людини. Матеріалом дослідження слугують українські, польські та англійські перцептивні (здебільшого колоративні) номінації, які характеризують соціальний світ дискурсу (певну соціальну ситуацію або її фрагмент). Вибір таких номінацій покликаний підтвердити тезу про зумовленість категоризації перцептивного простору чинником параметра соціального простору, а також засвідчити те, що мовна концептуалізація соціального простору – це реалізація різних варіантів світосприйняття людини, осмислення соціальних процесів, відношень, практик і т. ін.

Концептуалізація соціального простору людини в обсязі перцептивних номінацій засвідчує виразну тенденцію до його психологізації, таксономізації, аксіологізації та семіотизації, що підтверджує закономірність зумовленості перцептивної категоризації чинником параметра соціального простору.

Інформація, відображена в семантиці перцептивних номінацій української, польської та англійської мов, представляє концепт соціального простору людини як багатовимірне і багатоаспектне явище. Реалізований у вимірах лексичної, сентенційної та дискурсивної номінацій, такий концепт характеризує соціальний світ дискурсу в аспекті гносеологічних (орієнтованих на пізнавальну цінність учасників соціальної ситуації), ситуативних (орієнтованих на характер відношень між учасниками соціальної ситуації), комунікативних (орієнтованих на позиційну активність учасників соціальної ситуації) і дериваційних (орієнтованих на розширення обсягу учасників або властивостей учасників соціальної ситуації) стратегій номінатора.

Перспектива реконструкції мовної соціальної картини світу визначає доцільність семантичного моделювання соціального простору людини, дослідження механізмів формування та реалізації соціальних концептів, вивчення соціальних ситуацій у структурі дискурсу.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА / PREFACE		3
ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ / ORGANIZING COMMITTEE		4
ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ / CONFERENCE PROGRAM		5
ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ / KEYNOTE PRESENTATIONS		7
Kasperè R.	ACADEMIA AND ChatGPT: WILL IT TREND TO BE A FRIEND IN THE END?	7
Stanulewicz D., Radomyski K.	THE ADJECTIVES 'LIGHT' AND 'DARK' IN ASTROPHYSICAL TEXTS: A CORPUS STUDY	8
Воробйова О. П.	ТРОПЕЇКА СПРИЙНЯТТЯ В КОГНІТИВНО-СЕМАНТИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ: ЖАНРОВИЙ ЕТЮД	10
Shopin P.	EXTREMES MEET: WHAT KIND OF OPPOSITE MEANINGS DO TRANSLATORS PRODUCE?	12
ТЕЗИ НАУКОВОЇ ДИСКУСІЇ / TOPICAL ISSUES FOR SCIENTIFIC DISCUSSION		14
Артъомова Є. О.	THE WORLD WIDE WEB AS A UNIQUE SOURCE OF NEOLOGISMS	14
Балабан О.О.	КОГНІТИВНА СУТНІСТЬ СЕМАНТИЧНИХ УНІВЕРСАЛІЙ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЗНАКОВОЇ ТЕОРІЇ	16
Блинова І. А.	ОСОБЛИВЕ ШРИФТОВЕ ВИДІЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ АКЦЕНТУВАННЯ ПРИХОВАНОГО СМISЛУ	18
Вайнорене І. П.	ПОЛІДИСЦИПЛІНАРНА ПРИРОДА ТЕРМІНА КАУЗАЛЬНА ДОМІНАНТА	21
Гайдай І. О.	ПРОФЕСІЙНА ТА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ В УКРАЇНІ	23
Гвоздецька К.О.	СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО ТА АУДІО В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	25
Градко В. В.	РОЛЬ СЕМАНТИКИ ТЕКСТУ РЕКЛАМИ В	27

	КОНТЕКСТИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	
Громова В. О.	ПРОЦЕСИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛАТИНСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ПІД ЧАС АДАПТАЦІЇ У ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	30
Давиденко В. І.	СУЧАСНІ АНГЛІЙСЬКІ СЛОВНИКИ ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ Й КОРПУСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ДОСЯГНЕННЯ Й ЗАВДАННЯ	32
Деменчук О. В.	КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЛЮДИНИ В ОБСЯЗІ ПЕРЦЕПТИВНИХ НОМІНАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ, ПОЛЬСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ	33
Демченко Н. О.	ТИПИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Ф. САГАН "ОХОРОНЕЦЬ СЕРЦЯ" / "LE GARDE DU CŒUR")	35
Князьська Ю. О.	НЕОЖАРГОНІЗМИ СУЧАСНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	37
Корінська О. О.	ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ У ГАЛУЗІ ПЕРЕКЛАДУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	39
Кравцова Ю. В.	ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ МЕТАФОРИЗАЦІЇ	40
Лемещенко-Лагода В. В.	НАЦІОНАЛЬНО-МАРКОВАНІ ОДИНИЦІ ЯК РЕПРЕЗАНТАНТИ ГАСТРОНОМІЧНОГО КОДУ МОВИ	43
Леміш Н. Є.	КАЗУС, ОКАЗІЯ vs. CASE: ВІД ЕТИМОЛОГІЇ ДО СУЧАСНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	45
Lytvynov O.	RENDERING THE RECIPROCAL PRONOUN 'EACH OTHER' INTO UKRAINIAN: A CORPUS APPROACH	47
Маслова А. В.	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ	49

	УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Matvieieva S.	EYE-TRACKING TECHNOLOGY FOR COGNITIVE LINGUISTICS	51
Маштакова Н. В.	ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ СПЕЦИФІКИ У СКЛАДІ ПРИСЛІВ'ІВ ІЗ СЕМАНТИКОЮ ПРИКМЕТ ДАЛЕКОСПОРІДНЕНИХ МОВ	53
Миколаєнко М. Ю.	ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ІТАЛІЙСЬКИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ	55
Mozghova Ya.	METHODS OF REPRODUCING EXPRESSIVELY COLOURED VOCABULARY IN THE UKRAINIAN LANGUAGE	57
Орлова Ю. В.	ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ UKRAINE ЗА ДАНИМИ ДИНАМІЧНОГО КОРПУСУ СУЧАСНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	59
Охріменко О. А., Мамаченко С. П.	КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНА СПЕЦИФІКА ЖАНРУ "ЗАКОН"	61
Perova S.	TRANSLATOR'S PROFESSIONAL INTEGRITY	63
Плоднік Ю. М.	REALIA CLASSIFICATIONS IN THEORY AND PRACTICE OF TRANSLATION	65
Сафонова Н. М.	ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ВИЯВ КАТЕГОРІЇ СУБ'ЄКТИВНОЇ МОДАЛЬНОСТІ ЯК МОВНОЇ УНІВЕРСАЛІЇ (В АСПЕКТІ ПРИКЛАДНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА)	67
Shkliarevskiy V.	META-ENCODING IN TEXT CORPUS BUILDING: THEORY AND APPLICATION	69
Сілютіна І. О.	ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІВІЗАЦІЇ НОВИННОГО ДИСКУРСУ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ	72
Starodub Ye.	TRANSLATION SHIFTS: THREE SCIENTIFIC TRADITIONS	74
Страшко І. В.	СТРУКТУРА АНОТАЦІЙНИХ РІВНІВ У ПРОГРАМІ ELAN ДЛЯ	76

	МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОРПУСУ “ВІЙНА У КОЖНОГО СВОЯ”	
Тернієвська Є. Й.	ВПЛИВ КОНЦЕПТІВ НА МОВУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	78
Толчеєва Т. С.	КОМЕРЦІЙНА НОМІНАЦІЯ ТА ЇЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	80
Харченко К. Ю.	СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ СТАТЕЙ НА ТЕМУ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	82
Харченко М. О.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ШАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ВОЛТЕРА ТЕВІСА “ХІД КОРОЛЕВИ”	84
Черниш О. А., Білошицька З. А.	СЛОВНИКИ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДУ	87
Черниш О. А., Лисянюк О. Л.	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛЕКСИКОГРАФІЇ	89
Черниш О. А., Панченко Н. А.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ	92
Шевчук Л. О.	ЗАСТОСУВАННЯ ПАРАЛЕЛЬНИХ КОРПУСІВ ТЕКСТІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ	94
СПИСОК УЧАСНИКІВ / LIST OF PARTICIPANTS		96

Organizing Committee bear no responsibility for the conference abstracts contents.